

הערות בעניני שבועות - שיעור 711

- I. לענין הדלקת הנרות לנשים כליל שבועות אם צריך דוקא כלילה משום תמימות
 - (א) עיין בספר הליכות שלמה (י"ז - ז) דהנשים שמנהגן להדליק הנרות לכבוד יו"ט מבעוד יום נוהגות כן גם בערב שבועות דלא חיישינן לענין זה לתמימות כמו לענין קידוש ותפילת ערבית לשיטת הט"ז ואולי משום דכל זהירות זו אינה מדינא
 - (ב) עיין בספר פסקי תשובות (ת"ז - ז) דאפילו לנשים אלו שמדליקות בכל יו"ט מבעוד יום מ"מ כליל שבועות ידליקו אחר צאת הכוכבים כי כיון שנהגו הנשים לברך שהחיינו בשעת הדלקת נרות הרי הן מקבלות קדושת עיצומו של יום וכקידוש הוא (לוח ארץ ישראל להגרי"מ טיקווינסקי)
 - (ג) הדלקת נרות בשאר יום טוב תלוי במחלוקת הראשונים שיטת בעל המאור והמאירי (שנת כ"ג) דס"ל שידליקו כלילה ושיטת הרמב"ם (ל - ה) שידליקו מבעו"י ואולי משום דגם ביו"ט שני מותר להדליק נרות סמוך לחשיכה משום שיש בו הנאה וטעם המאירי שלא יטעו להדליק ביו"ט שני מבעו"י או כדי לציין שעיקר הדלקת הנר הוא משום סעודה
- II. מעריב ליל ראשון קודם צאת - דעת השל"ה שעיקר הקפידא בזה הוא רק שלא לקדש ולאכול עד צאת אבל להתפלל ערבית מבעוד יום אין איסור וכן משמע מהמג"א ודלא כהט"ז שמתפלל אחר צאת אך המנהג להתפלל אחר צאת אפשר משום שלא יבואו לקדש קודם צאת ועיין בשו"ת התעוררות תשובה (ז - ה"ו) הטעם משום שאינם קורין כלילה זה ק"ש שעל המטה ולכן חיישינן שישכחו מלקרוא ומ"מ תפילת ערבית יכול להתפלל קודם צאת דדין תמימות מקיים עד זמן קבלת תוספות יו"ט שגם ביו"ט מצוה להוסיף מחול על הקודש
- III. קידוש - דעת השו"ת משיב דבר (ה - י"ח) דטעם שיוצאין קידוש מבעוד יום כליל שבת להרי"ף ולהרמב"ם שסוברים שאין דין תוספות כלל הוא משום דכתיב בחג השבועות וקראתם בעצם היום הזה למעוטי מבעוד יום משמע דבכל שבת ויו"ט דלא נאמר בהם בעצם היום הזה אפשר לקדש מבעוד יום ומתחיל החיוב מבעוד יום (הליכות שלמה לוח ז)
- IV. ניעור כליל שבועות וכדעתו לשתות מפעם לפעם במשך הלילה אם כוין בפירוש בברכת שהכל לפני השתיה הראשונה לפטור בה כל השתיות אינו מברך שנית אך עדיף שיברך כורא נפשות ויחזור לברך שהכל על כל שתיה אך מעיקר הדין נוהגין כבעל אבן העזר שהביא משו"ת הרמב"ם (קט"ט) שאפילו אם פסק כל היום כולו א"צ לחזור ולברך ודלא כהמג"א (קפ"ד - ט) דתלוי בזמן העיכול וכן משמע מהמ"ב (קפ"ד - י"ז) דאין צריך לברך ברכה אחרונה ועוד ברכה ראשונה מ"מ צ"ע ואבאר
- V. למי שלפי טבעו אם יהיה ניעור כלילה ישתבש עליו עי"ז כל סדר היום שלאחריו מ"מ כיון שכן מנהג הלומדים בכל המקומות ואם ינהג לישון אולי יחשב הדבר בעיני בניו ובני ביתו כקלות ולכן עליו להשתדל לקיים המנהג ישראל לנער כל הלילה (הליכות שלמה י"ז - ג)
- VI. מי שהיה ניעור כל הלילה לא יברך על נטילת ידים אלא אם כן עשה צרכיו (מ"ב ז - ל) ואפילו אם נגע במקומות המכוסים לא יברך (אשי ישראל ז - ט"ט ע"ש)
- VII. אם ישן בערב החג שינת קבע על מטתו דהיינו חצי שעה מברך ברכת התורה כבוקר אפילו אם שינתו ביום היתה בבגדיו (מ"ב ת"ז - כ"ח) ובאשי ישראל (ו - ה"ט ע"ה) ודלא כהחזו"א דאינו מברך
- VIII. אם לא ישן בערב החג אע"פ שאינו מברך ברכת התורה מפני הספק מ"מ מותר בלימוד אף משעלה עמוד השחר (מנחת שלמה ה - ה"ט - ה) דלא מציינו שיאמרו חז"ל שאסור לעשות מצוה בלא ברכה כמו לענין ברכת הנהנין וכ"ש לענין לימוד התורה (ע"ש ה - י"ח - ט)
- IX. דג וגבינה נהג רב ש.ז. אויערבאך שלא לאכלם יחד אמנם לאחרים התיר שאין מנהג זה מוסכם לכל (הליכות שלמה י"ז - ה"ט ע"ה 48)
- X. מי שאינו יכול לאכול דבר חלבי בלא לקיחת התרופה Lactaid אסור לקחתו דאין מתירין איסור דרבנן לקיים מנהג ישראל
- XI. אם יש חיוב לאכול מאכלי בשר ביום טוב ובשבת - עיין ברמב"ם (יוס טו ז - י"ז - י"ח) דכתב לאנשים אין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין והקשה על זה הבית יוסף (תקכ"ט) מפסחים (ק"ט) דעכשיו שאין בית המקדש קיים אין שמחה אלא ביין שנאמר ויין ישמח לבב אנוש ותירץ הים של שלמה (צ"ה ז - סימן ה) דעכשיו אינו יוצא ידי חובת

שמחה אלא כשישתה יין גם כן ועיין בהר"ן (רי"ג פק ד' דסוכה) שלא אמרו אין שמחה אלא בכשר אלא למצוה מן המובחר וגם השאגת אריה (סימן ס"ה) כתב דשמחה נוהגת מן התורה גם בזמן הזה אפילו בשאר שמחות חוץ מן בשר חולין והשו"ע הרב (תקכ"ט - ז) כתב שאין חיוב לאכול בשר ביום טוב מ"מ יש מצוה קיומית וכ"כ המ"ב (תקכ"ט - סק"ה)

XII. טשיז-קייק מברכים עליו מזונות רק אם יש חשיבות בהמזונות אבל אם הוא רקיק דק דק שאינו מתכוין אלא להגבינה מברכין עליו שהכל (חוברת ה' לתורה והוראה בשם רב משה)

XIII. אפיית מזונות חלבי בתנור בשרי שאינו בן יומרו (שו"ע יו"ד ז' - ח) ועיין באג"מ (ה - מ' וס' וציו"ד ג - סימן י) דאין להתיר לבשל תבשיל בשר ותבשיל חלב מגולין אף בזה אחר זה לזמן מרובה אם הזיע המחכת משניהם וכדיעבד כיון שהוא ספק אם הזיע כלל אין לאסור אם היה אחר המעל"ע דהבליעה היא נו"ט לפגם ועל הכעין יש ספק ספיקא להתירא שמא לא היה זיעה כלל ואף אם היה זיעה שמא נפלרו רק טפות שאיכא ששים נגדם ועוד באוכלין יבשים ממש אין מזיעים וברור שהוא מותר ולמעשה בודאי הזיעו יש להחמיר אבל בסתמא אין לחוש לשמא הזיעו בדברים יבשים ומותר בזה אחר זה וצ"ע (ועיין בבדי השלחן ז' צ"ג ציטאוריס 214 - 211)

XIV. מי שאינו בטוח שלא יטרד בתפילתו מוטב שישן קצת או ישכב כל הלילה ולא יקרא ק"ש ותפילה כשהוא מנמנם (מבקשי תורה בשם פלא יועץ קפ"ה) וכף החיים (סק"ח)

XV. מאכלי חלב בשבועות

(א) **עיין בספר ארחות רבינו** (ז - דף ז"ח) שאכל בליל שבועות סעודה חלבית ובבקר סעודה בשרית אמנם בשע"ת (תקכ"ט) כתב דיש חיוב בשר גם בלילה

(ב) **האג"מ** (ה - ק"ס) כתב דמה שאין המנהג דוקא לאכול חלב ובשר בסעודה אחת כמו שכתב הרמ"א (ת"ז - ג) הוא משום דיש לחוש שלפעמים ישכחו ויאכלו הבשר תחלה לכן יותר טוב לנהוג לברך אחר אכילת החלב ואחר כך לאכול בשר והרמ"א כתב דהמנהג ביום ראשון לאכול מאכלי חלב משמע דוקא סעודת יום ראשון ולא שאר סעודות יו"ט

XVI. אין מנהג לנשים להיות ניעורות כל הלילה ואם רוצות לעשות כן יותר טוב לעשות כן בביתם כדכתיב כל כבודה בת מלך פנימה (תהלים מ"ה - י"ד) (ד"ע) ואבאר

XVII. להתפלל ולקדש קודם הלילה ב' דשבועות

(א) **עיין בט"ז** (ת"ז - ה) **ובפמ"ג** (מ"ז - ה) **ובמ"ב** (סק"ה) דמאחרין להתפלל ערבית בכניסת חג השבועות בצאת הכוכבים כדי שיהיו ימי הספירה מ"ט יום תמימות עיין בשיעור 429 (א-II)

(ב) **איברא בשו"ת התעוררות תשובה** (ז - ה"ו) כתב דדין תמימות מקיים עד זמן קבלת תוספות יו"ט שגם ביו"ט מצוה להוסיף מחול על הקודש לכן יכול להתפלל ולקדש קודם הלילה והמנהג שלא להתפלל קודם צאת משום דנוהג שאינם ישינם כל הלילה ואם יתפללו קודם הלילה צריכים לחזור ולקרוא ק"ש וכיון שאינם קוראים בלילה זה ק"ש שעל המטה חיישינן שישכחו מלקרוא ק"ש בזמנו וכן כתב הליקוטי מהרי"ח וטעם זה שייך רק בליל ראשון ולא בשני ואין לומר דיש להחמיר גם בליל שני משום זלזול יום טוב שני דזלזול שייך רק על מצות ואיסורי החג ולא על תמימות שאינו דין בהחג עצמו

(ג) **גם אין לחוש לזלזול יום טוב ראשון** אם מקבל יו"ט ומתפלל מעריב ועושה קידוש קודם הלילה (שו"ת שבט הלוי ח - קי"ט) והשו"ת מנחת יצחק (י - מ"ה) מחדש יותר דגם בימים אחרונים של פסח וסוכות ושני ימים טובים של ראש השנה ואפילו יו"ט ב' של שבועות שפיר יש להקל לקדש מבעוד יום דבקידוש אין מפסיק קדושה ואינו דומה להבדלה דמפריש בין קדושת שבת לקדושת יום טוב כ"כ בשם הכתב סופר דאפילו מיו"ט ראשון לשני יש לקדש אחר פלג המנחה ויש חולקין בסתם יו"ט שני אבל ביו"ט ראשון לשבת מותר ועיין בבה"ל (תל"ט ד"ה ולא יאכל) דבליל ב' דסוכות יכול להתפלל ולקדש מבע"י קצת ולאכול אחר צאת אמנם הכף החיים (אות ז"ן) חלק עליו דהכל אחר צאת ועיין בבה"ל (תקכ"ט ד"ה ציו"ט) שאין להחמיר מלאכול בשבת שלש סעודות קודם הזמן כדי שיאכל ליל ב' בתיאבון

XVIII. להעמיד ענפי אילן בבית הכנסת ובבתים עיין בשיעור 235 (II)

XIX. עמידה לקריאת עשרת הדברות בחג השבועות עיין בשיעור 195 (VIII)

XX. ההשקפות עיין בשיעור 390 (III)

נפס לטלו נשמות אבי אורי ר' אלעזר ליפא בר' יעקב ארזבי ע"ה אלא אורח' האשה רחל בר' גרשון חנוך הפניק הכפן ע"ה